Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЛИПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 16, 1980 No. 156. VOL. LXXXVII.

ВІДБУВСЯ III КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ПАТРІЯРХАЛЬНОГО РУХУ В КАНАДІ

Едмонтон, Канада. — Крайова Рада Українських Організацій за Патріярхат Української Католицької Церкви в Канаді, яка очолює організований патріярхальний рух в цій країні, скликала 27-го червня Третій крайовий з'їзд рад українських організацій за Патріярхат і товариств підтримки Патріярхату. В нарадах, які відбувались в готелі Мекдоналд в Едмонтоні, взяли участь 37 делегатів і 26 гостей.

Делегати прибули з Монтреалю, Торонто, Ошави, Тандер Бей, Сент Кетеринс, Вінніпегу, Саскатуну, Калгарі, Ванкуверу, Ріджайни, Едмонтону. В з'їзді взяли участь також представники складових організацій Ради — Ліга Визволення України, Українське Національне Об'єднання, Братство Українців Католиків, Ліга Українських Католицьких Жінок, Об'єднання Жінок ЛВУ, Товариство УПА й інші.

З'їзд започатковано Архиєрейською Службою Божою, яку відслужив Владика Кир Ніль у церкві св. Євхаристії в товаристві отців духовних: пароха церкви о. Яр. Федуника, о. митрата С. Іжика, о. крилошанина М. Дяди та о. М. Ковальчика. Кир Ніль привітав зібраних проповіддю, інтерпретуючи постанови Надзвичайного Собору Української Католицької Ієрархії. Вносячи множестолітія проводові УКЦеркви, Кир Ніль підніс тем многолітствіє Крайовій Раді та її делегатам. Після Святої Літургії був спільний сніданок, що його приготували члени ЛУКЖ з парафії св. Євхаристії.

Наради Третього з'їзду відбувалися в залі Рупертсленд готелю Мекдоналд. Наради відкрив голова Крайової Ради д-р Михайло Марунчак, підкресливши вагу нарад та віддавши одночасно поклін тим, які відійшли у вічність: сл. п. проф. Константинові Біді, який стояв на посту Ради в Оттаві, та сл.п. о. митратові Юрієві Ковальському, засновникові КР.

З'їзди вела ділова президія в складі: мгр Григорій Якимечко — голова, інж. Іван Хома — заступник, Ярослав Сиваник і Дмитро Кубрак — секретарі. В почесній президії засідали: голова Т-ва св. Андрея о. Ярослав Федуник, ред. Роман Данилевич, делегат УПСО та почесна голова ЛУКЖ Михайлина Войтків.

На з'їзд наспіла низка привітань крайових формацій — з Лондону, Парижу, Буенос Айресу. З опізненням надійшов привіт від Патріярха Йосифа, Владики Прашка, голови УПСО проф. П. Зеленого. Були теж привітання від крайових українських організацій Канади: БУК, ЛУКЖ, ЛВУ, УНО. Персонально вітали з'їзд о. Ярослав Федуник від Товариства св. Андрея та ред. Роман Данилевич від УПСО.

В пополудневих годинах з'їзд вітав довшою промовою Владика Ізидор з Торонто. В часі спільного полуденка привітання передав з'їздові проф. Богдан Медвідський, голова НТШ в Едмонтоні, та інж. Василь Кунда, голова Провінцій-

(Закінчення на стор. 3)

Американська ескадриля прибула до Єгипту

Каїр, Єгипет. — Після 13-тигодинного лету понад Атлантійський океан американська ескадриля бойових літаків типу Ф-4Е, що вилетіла з летунської бази стейті Джорджія, приземлилася на летовищі Каїра, 25 миль віддаленому від міста. Сам переліт — понад 6,000 миль з повітряним наповненням пального вдень та вночі — був і осягом і великим тренінгом.

Раніше заповіджене перебування американських бойових літаків на летовищах Єгипту зумовлене конечністю заправити американських військових летунів і їхнє командування до летів в близькосхідних просторах. Політична підготова Москви до евентуального вжиття сили в тому районі, збільшення військ арабських сателітів Москви, перенасичення їх модерною зброєю, пересування в арабські країни кубинських наємників, які завжди відіграють ролю перших стеж у переводжених нападах, змусили ЗСА до протизаходів. Всякі спроби дипломатичними заходами розв'язати конфлікти не мали успіху. Навпаки, Москва і її арабські сателіти, американські бажання розмовами і переговорами полагоджувати спірні справи були трактовані як слабість.

Американські ескадри перебуватимуть на летовищах Єгипту тимчасово. Крім опановування тамошніх атмосферичних, географічних і інших умов, вони ще привезли зі собою чимале число американських летунських механіків і висококваліфікованих летунських і бойових інструкторів, які привчатимуть єгипетських летунів орудувати американськими машинами.

Побут американських бойових літаків у Єгипті є не лише осторогою для Москви і її арабських сателітів, але також безпосередньою підтримкою президентові Садатові. Присутність американських вояків на тому терені підкреслює, що Вашінгтон рахується з можливістю подати Єгиптові не лише матеріяльну допомогу, але й допомогу власними збройними формаціями.

КОНВЕНЦІЯ РЕСПУБЛІКАНЦІВ ПРИВЕРТАЄ УВАГУ СПІЛЬНОТИ

Делегати республіканської Конвенції в Детройті оплескують виступ кол. президента Джералда Форда.

Детройт, Міч. — Після прибуття губернатора Роналда Регена з Каліфорнії конвенція Республіканської партії приступила до розв'язки найважливіших проблем, які стоять перед нею. Реген рішуче противився спробам внести зміни в проєкт виборчої платформи, відбув цілий ряд зустрічей і розмов, з яких найбільше привернули увагу ті, які він відбув з ліберальним крилом партії; а колишній президент ЗСА Джералд Форд виголосив вже першого дня конвенції велику передвиборчу промову. Виступ колишнього Президента надав тон конвенції і майбутній передвиборчій кампанії, якої головним мотивом є атака на президента Картера, кандидата Демократичної партії.

Губернатор Реген проголосив, що його передвиборча компанія буде „хрестоносним походом з ціллю знов зробити Америку могутньою". Одним з перших кроків Регена після прибуття на конвенцію були заходи, щоб не допустити до глибшого конфлікту між крилами партії, який уже виразно зарисувався, а який може принести республіканцям великі шкоди.

Колишній президент Форд у своїй промові закинув президентові Картерові, що той повинен був не допустити до совєтського нападу на Афганістан, а не протиставитися йому, коли він уже стався. Крім цього він закинув Картерові, що той непотрібно акцептував присутність на Кубі совєтської бойової бригади, не протиставився совєтському авантюризмові в Етіопії, Камбоджі, Центральній Америці, на Близькому Сході. Форд засудив резигнацію Картера з продукції бомбовика Б-1, невтронної бомби та плянів побудувати велику і мітну воєнну морську флоту.

Але центральною точкою свого виступу колишнього Президента була сконцентрована атака на президента Картера і на ті його невдачі, які на думку Форда, зумовили ослаблення Америки й цілу чергу невдач як у світовій, так і в унутрішній політиці. „Президент Картер каже, що завдання Президента ЗСА завеликі для однієї особи. Якщо Джіммі Картер не почувається, що він до того завдання доріс, він не може бути на тому пості. Ми потребуємо нового Президента, такого, що вірить у майбутнє Америки", — підкреслено завзяте Форд під рясні оплески делегатів.

КАТАСТРОФА В СВЕРДЛОВСЬКУ ХВИЛЮЄ СВІТ

Джерзі Сиmі, Н.Дж. — Катастрофа, яка сталася в Свердловську на Сибірі в квітні 1979 року привертає щораз більше увагу світу. Совєтська влада спершу замовчала її, коли ж вістка про неї поширалася по світі й стала голосною, Москва пояснила, що причиною смерти багатьох людей в районі міста Свердловська була епідемія сибірського типу карбункулу, який місцеве населення так і називає „сибіркою", яка вибухла серед худоби й перекинулася на людей. Перенесена на людей та недуга спричинює смерть. Одначе досліди виявили, що це неправда та що совєтська влада намагається своїми поясненнями прикрити справжній стан.

З огляду на те, що в Свердловську, чи радше на південь від міста загинуло понад тисячу людей, вістка про це розійшлася швидко й широко та привернула увагу різних людей, а серед них навіть совєтських дослідників. Вже після вступних дослідів стверджено, що причиною смерти серед людей не була недуга скоту, яка нібито перекинулося на людей, але вибух у фабриці, яка є під військовим зарядом і, виробляє хемікалії та називається офіційно „воєнна споруда ч. 19". Наслідком вибуху хемічна хмара була перенесеною сильним північним вітром на південь Свердловська, що й урятувало місто, яке має 1,2 мільйона мешканців, від значно більшої катастрофи. Швидко стало відомим, що у тій фабриці виробляють хемічні речовини воєнного призначення і то такої велетенської нищівної сили, що вони нищать по дорозі не лише людей і звірят, але й руйнують та затроюють верхню верству землі. Через те на шляху, яким посувалася та хмара влада наказала здерти поверхню землі й вивезла її в невідоме. Накінець стверджено, що газ, який вибух, або який наслідком вибуху випущено називається „порода 21" та що це власне він вбивав людей і нищив все живе та рістню на своєму шляху. Значить, понад усякий сумнів стверджено, що йдеться про звичайний убивчий хемічний препарат, типовий для мікробіологічної війни.

Після зібрання тих усіх даних стало ясно, що Совєтський Союз продукує нову мікробіологічну зброю, яка заборонена міжнародними договорами. 1972 року Совєтський Союз разом з іншими державами, в тому числі ЗСА, зобов'язався такої зброї за ніяких умов не продукувати, а наявні запаси знищити. Одначе СССР своїх зобов'язань не виконав і далі порушує прийняту заборону.

Терор охоплює Іран

Тегран, Іран. — Вістки з Тегрању щораз більше показують правдиве обличчя сучасного Ірану. До всіх лих і неполадків закономірно долучається терор, як неминучий наслідок внутрішнього безладу. Протягом однієї ночі згідно з іранськими повідомленнями розстріляно 26 осіб. Це офіційне число, скільки було поза офіційними даними — невідомо.

Серед розстріляних членів релігійної секти Багай, яка зненавиджена офіційною релігією в Ірані ісляміном шіїтів, торгівці наркотиками, колишні співробітники правління шаха тощо. Донедавна розстріли переводились більш-менш закрито, тепер їх переводять здебільша публічно на призначених для цього вулицях. Таким чином привладні чинники намагаються ширити терор серед населення і ним змушувати до послуху.

Два члени секти Багай, які є поміж розстріляними, були провідними діячами своїх груп, а поробленні їм закиди є очевидно прикриттям. Між тими закидами є також і такий, що вони „допомагали Ізраїлеві та поширювали проституцію". Д-р Фарамарз Самандарі і Ядоллаг Астані керували життям своїх громад в місті Табріз, або, як їм закинув акт обвинувачення „керували центрами секти Багай у Табріз". Розстріляні генерали це колиш-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Появилося нове видання УІТ про українсько-жидівські зв'язки

Кент, Огайо. (ПС УІТ). — Щойно вийшла англійською мовою накладом Українського Історичного Т-ва монографія Лева Биковського „Соломон І. Гольдельман: портрет політика і педагога, 1885-1974. Сторінка в українсько-жидівських взаєминах" (Ню Йорк, 1980, 100 стор). Праця появилася за загальною редакцією Любомира Винара і в перекладі мгр О. Кравс за мовною редакцією ред. Т. Гацької з Українського Академічного В-ва.

Праця складається з трьох основних частин: 1. Нарис життя і діяльности С.І. Гольдельмана, видатного діяча уряду УНР і професора українських високих шкіл в Чехо-Словаччині. Ця частина охоплює чотири періоди його життя, починаючи „українською добою, 1885-1920" і кінчаючи „палестинсько - ізраїльським періодом", в якому С. Гольдельман співпрацював з різними українськими науковими установами й діячами.

У другій частині подано в англійському перекладі важливі матеріяли до українсько-жидівських взаємин, які включають звернення Симона Петлюри відносно жидівських погромів в Україні, документи уряду УНР в справі українських жидів і спогади С. Гольдельмана „З моєї української доби". Вибрана бібліографія й індекси закінчують це цінне видання.

Проблематика українсько-жидівських зв'язків вийнятково актуальна і важлива — тому нова студія Л. Биковського заповнює поважну прогалину в англомовній науковій літературі. Праця автора появилася в ювілейному році Українського Історичного Товариства, в якому відзначаємо 15-ліття його діяльности. Досліджено з розпродажу праці, яка коштує вісім долярів, призначено на видавничий фонд „Українського Історика". Віримо, що українські установи також причиняться до розповсюдження цієї цінної студії в американських і канадських бібліотеках. Замовлення з грошовим переказом на 8 дол. слід надсилати на адресу адміністрації „Українського Історика": "The Ukrainian Historian" P.O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

В Америці

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЖЕРАЛД Форд заявив, що він не є кандидатом на становище віцепрезидента і що він підтримуватиме кандидатуру Джорджа Буша або сен. Говарда Бейкера. Буш, як відомо, сам був кандидатом на президента з Республіканської партії, але зрезигнував пізніше з огляду на малу кількість здобутих делегатів у правиборах і брак фінансових засобів. Як колишній амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй і пізніший директор Центральної Розвідчої Служби, Буш має добрі кваліфікації на становище віцепрезидента. Такі ж кваліфікації має також сенатор Бейкер, лідер республіканської меншости в Сенаті, до речі також колишній кандидат на президента у початковій передвиборчій стадії.

КОЛИШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР в адміністраціях Ніксона і Форда, Генрі Кіссінджер, не зважаючи на раніші політичні розходження з теперішнім кандидатом на президента з Республіканської партії Роналдом Реґеном, запропонував свої послуги і він тепер тісно співпрацює з Ричардом Алленом, головним дорадником Регена у справах закордонної політики. Кіссінджер вже зустрічався з Регеном і виступив у вівторок, 15-го липня ц.р., на пленумі республіканської Конвенції в Детройті.

СТРАЙК МІСЬКИХ РОБІТНИКІВ в Детройті, місті республіканської Конвенції, закінчився напередодні нарад цієї Конвенції. Понад 9,000 робітників, між ними збирачі сміття і водії автобусів, повернулись до своїх зайнять і таким чином керівники міста уникнули додаткових труднощів, які виникли з браку транспортації головно тоді коли місто заповнене тисячами делегатів і туристів.

ДВА ЧЛЕНИ КОНТРАБАНДИ, які допомогли нелегальним емігрантам із Ель Сальвадору перейти кордон і пізніше опинились з цілою групою у дуже трудній ситуації з уваги на брак води і потрібних середників для дальшої подорожі, в наслідок чого загинуло 13 осіб, були оскаржені за нелегальну діяльність. Члени контрабанди знаходились серед групи 14-ох знайдених поліцією, а два інші, як загально здогадуються, загинули разом із 13-ма особами з першої групи. Оскаржені це Еліяс Нунез із Ель Сальвадору і Матео Працїао з Мехіко.

ТРИ ТЕЛЕВІЗІЙНІ СТАНЦІЇ крайового засягу майже повністю передаватимуть звідомлення з республіканської Конвенції в Детройті, а деякі тільки важливіші моменти. Станції Сі-Бі-Ес, Ей-Бі-Сі та Ен-Бі-Сі вже розпочали свої передачі в понеділок, 14-го липня, від год. 11-ої перед полуднем. Важливіші моменти з цієї Конвенції передаватимуть у вечірніх годинах між 8 і 11:30. Деякі передачі включатимуть виступи визначних республіканців, як,наприклад, колишнього президента Джералда Форда, колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера та інших.

У світі

З ТЕГРАНУ НАПЛИВАЮТЬ щораз нові інформації про арешти у зв'язку з підготовою різних заговорів проти існуючого режиму аятолли Хомейні. Серед заарештованих найбільше старшин іранських збройних сил. Йдеться про різні військові роди зброї. З огляду на хаос в Тегрант, а ще більше — в усьому Ірані, інформації неповні, суперечливі, не раз дементовані; деякі із здементованих офіційно інформацій опісля виявляються правдивими. Про одних військових старшин, які були під судом, подано, що їх розстріляно, з іншими невідомо, що сталося. В провінції Кузістан, по-арабському Арабістан, згідно з потвердженими інформаціями, революційні ісламські охоронники перебрали від військових командування різними військовими базами.

ПОВОЛІ, АЛЕ ЗОВСІМ очевидно тягар американських оборонних заходів переноситься із Західньої Европи на схід. Видно це, в першу чергу, в розвитку подій на відтинку летунських збройних сил. Офіційні чинники подали, що бюджет для летунських американських формацій в Західній Европі, призначений на обслугу літаків та на вправи, обнижено до 125 мільйонів долярів на цілий 1980 рік. Обнижується склади запасових частин, скорочується програму тренінгів, а набір персоналу впав на біля 60 відсотків у порівнянні з роками 1975-1978.

ВІДКРИТИЙ В 1950 РОЦІ японцями й американцями новий спосіб лічення зломаних костей при помочі електричного струму застосовується щораз більше у світі. На базі того основного відкриття постають нові методи лічення. В Австралії винайдено методу залишення електродів у кості після вилічення, в ЗСА переважає в життю метода витягнення електрод після вилічення. В ЗСА щорічно лічиться в цей спосіб около два мільйони випадків і тільки около 100,000 з них вимагає додаткових корект до основного лікувального процесу.

В СВІТОВИХ ЗАСОБАХ масової інформації кружляють вістки, дотепер не здементовані китайськими офіційними чинниками, що вже в дуже близькому часі наступлять великі персональні зміни в уряді КНР. Згідно з тими поголосками Гуа Гуофенг мав би уступити з посту прем'єра, а на його місце мав би прийти Згао Зіянг, який у квітні цього року став виконуючим обов'язки віцепрем'єра. Передтим Зіянг керував найбільшою китайською провінцією Сичуан, яка має 100 мільйонів населення і мав на тому пості дуже великі успіхи. Прем'єр Гуа залишився б на пості предсідника Комуністичної партії Китаю, який він обняв після смерти Мао. Так само мав би уступити з посту віцепрем'єра Денг Шіяопінг, архітект сучасної господарської політики КНР і 82-річний Є Джіянінг, формальний президент КНР, тобто предсідник Постійного комітету китайського народного конгресу. Дотеперішня політика як у нутрі так і на зовні має залишитися тією самою

Переслідують Сергея Ходоровіча

Ню Йорк, Н.Й. — Наталія Солженіцин, виконуючи тепер функцію голови фонду допомоги совєтським політичним в'язням, який був створений її чоловіком, письменником Александром Солженіциним, повідомила кореспондентів преси й представників інших засобів мосової інформації, що органи КГБ розпочали нагінку на теперішнього завідуючого фондом у Совєтському Союзі Сергея Ходоровіча. Він став не тільки об'єктом шантажів і погроз, але також типового для КГБ грабіжництва під загрозою смерти.

Полідні методи вже давно присвоїли собі агенти КГБ, заявила Н.Солженіцина, — але їхні способи відомі і їх завжди вдавалось розкривати та унешкідливлювати. Звичайні кримінальники в СССР ніколи не користуються методами шантажу, — каже дружина нобелівського лавреата.

Фонд допомоги совєтським політичним в'язням і їхнім родинам був створений А.Солженіциним в 1974 році, кілька місяців після того, як письменника „видворили" поза кордони СССР. Фонд в основному існує завдяки великим гонорарам з книжки Солженіцина „Архіпелаг ГУЛаг". Досі з фонду користало понад 700 політв'язнів. Дітям і старшим особам з родин політв'язнів виплачується по 40 рублів кожного місяця, а жінкам покривають з фонду подорожі в Сибір для відвідин своїх чоловіків.

С.Ходоровіч очолив Фонд в 1977 році разом з Мальвою Ландою і Іриною Гінсбург, яка увійшла до керівництва фонду після арешту її мужа. Опісля І.Гінсбург виїхала з мужем за кордон, а М.Ланду вислали на 5 років в Казахстан і Ходоровіч залишився тимчасово сам. Це використали агенти КГБ, які ведуть шалену кампанію проти осіб, які завідують фондом, бо його ліквідація дозволила б їм ще сильніше терорнізувати свої жертви, — підкреслила Н.Солженіцина.

Чікаго відзначатиме Тиждень Поневолених Націй

Чікаго, Ілл. (В.Н.). — В суботу, 19-го липня ц.р., відбудеться в Чікаго велика маніфестація Тижня Поневолених Націй на площі Дейлі пляза у середмісті. Початок маніфестації визначений на годину 12-ту в полудне.

Маніфестація відбудеться заходом Міжнаціонального Комітету Тижня Поневолених Націй в Чікаго з участю різних національних груп чікагської метрополії та представників федеральних, стейтових, повітових і міських властей, які виступлять з окремими прокламаціями та привітами. Головним промовцем буде конгресмен Фран Анунціо.

Українська група, очолена Українським Громадським Комітетом під протекторатом Відділу УККА, візьме участь, як і кожного року, з національними та організаційними прапорами і відповідними до хвилини транспарентами у справі оборони українських та інших політичних і релігійних в'язнів та з підтримкою бойкоту Олімпіяди в Москві.

Українське громадянство готовиться взяти масову організовану участь у цій важливій маніфестації.

У Ленінграді заарештували Ростислава Галецького

Москва. — Пресові агентства, покликаючись на дисидентські джерела інформують, що органи КГБ заарештували на ленінградському залізничному дворці 31-річного Ростислава Галецького — лідера релігійної секти адвентистів сьомого дня.

Молодий українець на протязі п'ятьох років переховувався у знайомих і „замітав" за собою сліди перед агентами КГБ, які за ним весь час полювали. В міжчасі він проповідував серед адвентистів і займався організаційною ділянкою. Після того, як в контагорі помер голова цієї секти 83-річний Владимір Шелков, якого за свої переконання відсидів у в'язницях і концтаборах 23 роки, Ростислав Галецький перейняв керівництво сектою. Достовірних цифер про число адвентистів сьомого дня у СССР немає, але загально здогадуються, що вони становлять найбільшу групу з дуже рухливим і добре зорганізованим членством.

Адвентисти різко виступають проти контролі держави над релігією і тому їх дуже переслідує КГБ. Останньо біля як 30 адвентистів судили совєтські суди і вислали їх у віддалені райони Совєтського Союзу на довголітнє заслання.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Еміграція вірменів

Совєтська еміграційна політична лінія, як зрештою уся політика Москви — химерна і її важко передбачити. Совєтські двері є майже герметично замкнені на еміграцію із тієї країни для українців, литовців, естонців, лотишів і білорусів.

За останніх кілька років Москва дозволила соткам тисяч жидів виїхати з СССР, що становило одну з передумов політики детанту з Америкою. Тепер, з погіршенням стосунків між ЗСА і СССР, совєтський уряд драстично зменшив видавання виїздових віз жидівським громадянам СССР.

Натомість сьогодні совєтський уряд дає масові виїздові візи вірменам. Американська амбасада в Москві в 1976-1978 роках видала американські візи 3,000 вірменів, а цьому році від січня до 1-го липня видано вже 4,000 віз до ЗСА, і сподіваються, що до кінця цього року це число зросте до 7,000.

Крім того, вірмени із своєї країни також виїжджають до Канади, Франції, Лівану та до Південної Америки.

Вірменія — це християнська нація ще від IV століття по Христі і подібно як Україна вона була часто жертвою та „кісткою незгоди" між її агресивними сусідами, головно між Туреччиною і царською Росією. Після турецько-російської війни в 1877-78 роках тисячі вірменів емігрували з турецької Вірменії до російської частини, де вони сподівалися певної опіки від православного царя. У 1915 році турки, вважаючи вірменів за нельояльних і за симпатиків Росії, брутально вимордували понад мільйон вірменів, защо їх осудив цілий світ.

Від 1918-1920 Вірменія так, як і Україна, була незалежною державою, але Совєтський Союз підбив її збройною силою та встановив Вірменську ССР, яка на ділі є поплентачем Москви.

Після закінчення Другої світової війни біля 250,000 вірменів повернулося до своєї країни з усіх частин світу в сподіванні, що рідна земля — це дійсно вільна держава вірменського народу. Після прикрого розчарування прийшла сподівана реакція, але совєтський уряд не хотів випустити тих вірменів до країн, з яких вони повернулися до Вірменії.

Подібний процес переходили українці з Аргентини, Уругваю і Параґваю, які повернулися „на родину" у 1953-56 роках обдурені совєтською пропагандою про „самостійну" Українську ССР. По кількох роках тисячі їх обляґали амбасади тих же країн в Москві, прохаючи поворотні візи. Однак лише дуже мале число з них зуміло повернутися.

Наглий зворот у совєтській еміграційній політиці щодо вірменів — доволі незрозумілий і загадковий. Можливо Москва вірить, що тепер вірмени в Туреччині є надто малим чинником, щоб ними могла Москва шантажувати турків. У Туреччині залишилося ледве 60,000 вірменів. Вірменських терористів, які ведуть терор проти турецьких дипломатів за кордоном, правдоподібно, підтримує Москва.

У загальному можна сказати, що совєтсько-московський режим у Вірменії є куди більше поблажливий і менше жорстокий, як в Україні чи балтійських країнах. Можливо і тому совєтська урядова еліта не вважає вірменських еміґрантів за шкідливих до такого ступеня, як українців чи балтійців. Все таки треба мати на увазі два моменти, — як це було і є у випадку втікачів з Куби, — а саме, поширення акцій вірменських терористів і підступне просякання на Захід різного роду аґентів. Москва аж надто відома із таких маневрів.

Володимир Левенець

СОВЄТСЬКІ КРУТІЙСТВА

Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Шмідт, перебуваючи недавно в Москві з офіційними відвідинами, метою яких, згідно із совєтською інтерпретацією, було пожвавити торговельну виміну між Західньою Німеччиною і Совєтським Союзом, хоча насправді головною ціллю комуно-московських імперіялістів було порізнити в поглядах Европу і ЗСА, знову в розмові з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом Брежнєвим „витягнув" на денне світло справу САЛТ II, заявляючи, що Кремль повинен визнавати засади включені до цього договору, не зважаючи на те, що він формально ще не ратифікований.

Після виступу канцлера совєтське пресове агенство ТАСС і центральні газети, зокрема органи ЦК КПСС і Верховної Ради — „Правда" і „Ізвєстія" проголосили важливіші речі, що їх порушував Шмідт у розмові з Брежнєвим, очевидно, поминувши справи Афганістану, переговорів СССР із ЗСА про скорочення стратегічної зброї і обмеження атомової зброї, зокрема ракет в Західній та Середущій Европі, чого дуже настирливо домагалася Москва від Шмідта, спочатку в ультимативній, а потім у злагідненій формі. Опісля політичні аналітики і коментатори заявили, що совєтські виступи досі не мали прецеденту у дипломатії і ніколи не були формульовані у так різкий і рівночасно обманливий спосіб.

Пов'язання з Афганістаном

Поінформовані дипломати в Москві кажуть, що Леонідові Брежнєву дуже залежить на відновленні переговорів з Урядом ЗСА і ратифікації договору про скорочення стратегічної зброї т.зв. САЛТ II підписаного, як відомо, ним і президентом Картером у Відні, але ніколи не ратифікованому, тому що він зустрінувся в обидвох палатах американського Конгресу з гострою опозицією тісно пов'язаною із совєтською військовою агресією у Афганістані та загрозою інтересів З'єднаних Стейтів Америки в Перській затоці, як також в інших частинах світу. Відомо ж бо, що лідер демократичної більшости в Сенаті Роберт С. Бирд, виступаючи 7-го червня ц.р., на пресовій конференції категорично заявляв, що, не зважаючи на прихильне ставлення до ратифікації САЛТ II багатьох впливових осіб в Уряді президента Картера, зокрема колишнього й теперішнього державних секретарів — Сайруса Венса і Едмунда Маскі та численних сенаторів й конгресменів, він не бачить можливости, щоб справа ратифікації САЛТ II була поставлена в цьому році під голосування в Сенаті чи Конгресі, навіть коли цього вимагатиме сам Президент, якому така ратифікація могла б значно допомогти виграти президентські вибори восені цього року.

Президент Джіммі Картер, який по всіх правдоподібностях буде кандидатом на президента від Демократичної партії, має свій погляд на цю справу. Крім того він є склонний вірити людям, навіть тоді, якщо ці люди є керівниками найжорстокішої в світі імперії, бо на його думку кожна людина може поступати раціонально, якщо їй довір'яти. Він також вірить, що ратифікація договору САЛТ II, хоча може не зовсім розв'яже проблеми нагромадження атомової стратегічної зброї, вона може однак витворити між ЗСА і СССР атмосферу мирного співжиття і дружньої співпраці. Картер, однак, не бачить реальної можливости ратифікації договору у теперішній ситуації, приймні до часу тривання совєтської окупації Афганістану.

Проблема довір'я

Ціль нового американсько-совєтського порозуміння, якщо до такого взагалі дійде в майбутньому, є в першу чергу стабілізація контролі нагромадженої в обидвох країнах атомової зброї, зокрема стратегічних ракет, яка є не тільки дуже небезпечна у випадку непередбаченого зудару між цими двома велетнями, але також дуже коштовна. Існує однак проблема довір'я, а також перевірки додержання тих постанов, які є включені у договір САЛТ II. СССР розсбудував свою армію до нечуваних досі меж, продукція воєнної фльоти і стратегічних ракет перейшла всі сподівання західніх стратеґів, які ще в шістдесятих роках дуже скептично ставилися до повідомлень про перевагу совєтської зброї, аж до часу поки на Заході стали відомі факти, а також, коли численні свідки, дуже часто високозаанґажовані совєтські військовики і розвідники, ствердили, що матеріяльні труднощі в СССР походять від величезних витрат держави на „оборону". Була трудність також інтерпретації совєтського слова „оборона". Проти кого Совєтський Союз мав би оборонятися, а якщо не оборонятися, то для чого нагромаджується таку силу різнорідної зброї, зокрема атомової і підводних човнів, гонених атомовою анергією. На порятунок Совєтського Союзу прийшов конфлікт Москви з Китайською Народною Республікою і Північно-Атлантійський Союз (НАТО), який, зрозумівши совєтську загрозу, почав модернізувати свою оборону систему у тісній співпраці із З'єднаними Стейтами Америки. Треба було, однак, доказувати, що СССР дійсно загрожений „реваншистами з НАТО" і китайськими мілітаристами, які прагнуть, мовляв, розпалити третю світому війну. Для цього завдання Політбюро і ЦК КПСС запрягли засоби масової інформації, зокрема пресу, радіо, телевізію і закордонні представництва, — амбасади, консуляти, торговельні місії тощо, які до речі й так становлять шпигунську сітку і пропагантивні гнізда комуно-московської імперії за кордоном.

Афганська авантюра

Можливо, що совєтські диктатори були б, згідно з інтерпетацією багатьох західніх політиків, обманули ЗСА і Сенат бувби ратифікував договір САЛТ II, якщо б не совєтська військова агресія на Афганістан, яка викликала гостру реакцію західніх країн, зокрема Уряду ЗСА і до певної міри отверезила тих політичних діячів, які з переконання працювали в напрямі зближення співпраці Заходу з СССР і своєю діяльністю підбудовували політику детанту, яка, разом з Гельсінкським договором, тільки закріплювала статус кво за комуно-московською імперією і допомагала їй виходити з кризових економіних і політичних ситуацій на „чисті води".

Фактично, західній світ повинен бути вдячний Урядові ЗСА, а також особисто президентові Джіммі Картерові, що вони, трактують коплекс Перської затоки, як свою життьову сферу і обороняючи там свої інтереси, врятували престиж країн вільного світу.

Москва це прекрасно зрузуміла і тому вона у підступному заграванні з канцлером Західньої Німеччини, у переговорах з президентом Франції Валері Жіскаром д'Естеном й іншими західніми політиками намагається деморалізувати спільний фронт Заходу, знищити його ґльобальну стратегію. Найгірше, що може статися у теперішній ситуації, це демобілізація Заходу, демобілізація духова і фізична.

Уже найближче майбутнє покаже чи Захід витримає цю велику пробу, чи піде знову манівцями політики детанту і двоподілу світу на сфери впливів з комуно-московськими авантюрниками прислухаючись до нових совєтських крутійств.

Петро Росинко

ЛИЦАР ВОЛІ

Р. Володимир. „Нація на світанку", т. 2. „Війна". Українське видавництво, Мюнхен 1979, стор. 386.

Доля батьківщини пов'язана з народом, який повинен дбати про неї так, як про рідний дім. Рідна хата — огнище самобуття, коли ми її втратимо — станемо погноєм поневолювачів. Отож, боротися за волю батьківщини — це священний обов'язок кожного її мешканця.

Героя роману Святослава Рогатина гнітить совість, бо він бачить „тлінні останки колишньоі могутности", вони „відбирали спокій душі, в'їдалися під саме серце!" Він свідомий, що коли батьківщина в нещасті, треба пожертвувати їй усе! Це своє переконання він підтверджує словами з „Енеїди": „де общеє добро в упадку" — його треба рятувати. Для здійснення цієї провідної ідеї Рогатин готовий шукати інтелектуальної сили й наснаги в книгах, в творах відомих мислителів. Та часи не такі, щоб висиджувати над книгами чи студіями, які, зрештою, можна закінчити пізніше. Тепер же треба боротися за волю вітчизни... Рогатин стає у лави лицарів волі. У розмові з населенням він пояснює, що корінь нашої недолі — національне поневолення. При таких нагодах він роздає усвідомлюючу літературу і так у своїх „службових" мандрівках поширює зв'язки з відповідними людьми... Повертається до них з новішими вістками про події, про місцеве буття — полонізацію, поширення комуністичної пропаґанди. Ці лиха намагаються перебороти національним освідомленням народу.

Працюючи організаційним референтом ОУН, Рогатин завжди шукає правди, досліджує справу на місці, щоб жертвою ворожої пропаганди не стали невинні люди. У членів ланки він посилює свідомість визволення батьківщини з ворожої неволі. „Буття кожного з нас тим вартісніше, чим краще виконаємо оцей свій священний обов'язок".

При цьому автор змальовує життя українців під польською окупацією, де на кожному кроці влада робить усе можливе, щоб перетворити українців у масу послушних виконавців наказів...

А далі у книжці війна за незалежність Карпатської України. Рогатин там з друзями у перших лавах боротьби. Його тяжко ранили... Знайомі лемки заопікувалися ним. Аж тут велика несподіванка — вибухи бомб. Війна. Львів бомбардують... Скрізь невинні жертви й ранені — по містах і селах. Війна — жах й жорстокість, а німці в цих ділах майстри... Населення насторожене, невідомо, як поступати, щоб не побільшити невинних жертв.

А там німці й большевики побраталися й поділили Галичину. Прихід большевиків. Деяким в'язням польських тюрем вдалося урятуватися... Випадкова зустріч Рогатина з приятелем-в'язнем, коли вертався із гір. Радісна зустріч з батьками, але коротенька — треба наладнати зв'язки. Все життя завмерло. Люди не знають, що робити.

Як бути? Чи перетворитися в ніщо?

— Мусимо визвольну думку між народом плекати, — каже Рогатин. Тоді з нею не розправиться ніяка сила. Навіть народовбивча большевицька? Так, ніхто не може знищити того, хто активно бореться за своє самобуття...

У большевицькій дійсності треба бути скрізь, щоб її досконаліше пізнати та допомагати наївним і несвідомим визволитися від їхньої згубної пропаґанди. Большевизм і гітлеризм — системи винищення народів. В обличчі цієї загрози нема місця невтральним, літеплим чи „миротворцям"...

— У чому наша національна роля? Бути готовими на війну між цими імперіялізмами. Дія — самостійна й незалежна від будь-якої сили. Підпільний рух треба поширити на всю українську територію. Партизанські частини мусять бути всюди. Воюватимемо до останнього віддиху кожною доступною зброєю. Боротимемося аж до остаточної перемоги національних революцій поневолених народів в СССР. Для успішнішого завершення цієї ідеї треба шукати приятелів з-поміж інших народів і з ними співпрацювати...

Совєтська дійсність на окупованих нових теренах лише посилює віру в цю ідею. Влада завойовників аж до зухвальства виявляє свої завойовницькі пляни і нищить всіх, хто намагається стати на шляху протиставлення большевицько-московської геґемонії у світі. Комуністично-московська дійсність у Галичині: арешти, катування людей під час допитів, страждання ув'язнених у тюрмах,

(Закінчення на стор. 4)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Володимир Душник

МОНГОЛІЯ — НОВИЙ ТЕРЕН ДЛЯ РУСИФІКАЦІЇ

Монголія — це не „союзна республіка" Совєтського Союзу, ані теж сателіт на зразок східньоевропейських комуністичних країн, однак, коли чужинецький турист, яких мало, прибуває до Монголії, побачить цікавий феномен, як про це інформує Ю-Пі-Ай.

Монголія — це комуністична держава, стиснена між совєтським і китайським велетнями, та новим тереном експериментальної русифікації. Їдучи поїздом через пустиню Ґобі з Пекіну до столиці Монголії Улян Батору, такий турист побачить п'ять совєтських військових таборів і частий шум совєтських МІҐ-ів над головою. На передмістях Улан Батору побудовано нові військові інсталяції, а в самій столиці є скрізь совєтські старшини, совєтські та сателітні спеціялісти, тощо.

„Росіяни є всюди, але ніхто про це не хоче голосно говорити, бо й так нічого (в цьому напрямі) не можна зробити", жалівся один визначний монгол.

Совєтські війська прибули до Монголії в 1970 році, після сутичок на китайсько-монгольському кордоні, на основі Монгольсько-совєтського Договору Приязні з 1966 року. Ще в 1921 році совєтські війська були прибули до Монголії для допомоги комуністичному режиму, який виступив проти монгольської республіки, створеної в 1911 році, коли панування Манджурії над Китаєм і Монголією провалилося. Совєтський Союз також допомагав монголам усунути японців в 1939 році і китайські війська Чіянг Кай Шек в 1945 році.

Нове місто

За десять років неформальної совєтської окупації совєтська влада збудувала нове місто Дархан, яке стало центром копалень вугля, продукуючи 1.1 мільйона тонн вугля річно, що його вивозять до СССР. Сотки росіян, включно з „важкої ваги" жінками в кольорових сукнях і молоді в „джінсах", щоденно виїжджають на вакації до СССР. Вони займають модерні мешканеві апартаменти і парки для дитячих гор. Совєти також збудували нове місто Ерденет, де викопують мідь.

Двадцять років тому, Монголія була примітивною країною, країною пастухів верблюдів і „юртів" (шкіряних шатер), а тепер у більших містах є модерні кам'яниці, побудовані совєтськими і сателітними спеціялістами, в яких здебільша замешкують совєтські вельможі, величезна бо маса монгольського народу далі живе в „юртах" та дерев'яних будах без води та санітарних устаткувань.

Інші комуністичні країни мають також своїх „будівничих" у роді модерної Монголії: Східні німці і німкені вивчають монголь-

(Закінчення на стор. 4)

В.П.

II ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ПІДГАЄЧАН У ДЕТРОЙТІ

(2)

Містоголова Д. М. Гайва поінформував учасників про його діяльність на терені Англії. Три осередки об'єднують 142 родини підгаєчан. Їхнім координаційним центром є Представництво Головного комітету в Лондоні, що його він очлює від 1972 року. Земляки в Англії склали понад 6 тисяч долярів на Видавничий Фонд; надіслали 14 статтей до обидвох редакційних колеґій; переслали десятки світлин та набули 120 образів Матері Божої в Зарваниці. Приїхавши на з'їзд, Д. Гайва привіз із собою пів тисячі фунтів стерлінґів на Видавничий Фонд. Він заявив, що сподівається дальшого напливу фондів в Англії.

Наскрізь цікавою інформацією було звідомлення головного редактора збірника проф. Тараса Гунчака. В загальному він, працюючи над збірником, виконував заповіт свого покійного батька Григорія, який просив його допомогти у виданні книг. Працюючи над матеріялами, він багато навчився, пізнав цю частину народу, для якого він працював, ще більше його полюбив. Т. Гунчак сказав, що всього зібраного матеріялу не вдалося помістити у видані книги. Висувається потреба видати свого роду історію Підгаєччини англійською мовою.

Фінансовий референт Дмитро Сулима склав точний звіт із фінансових надходжень, які по день 3-го листопада 1979 року виносили понад 80,000 долярів. Такої самої докладности він придержувався також у звідомленні про витрати, пов'язані з виданням книг і діяльністю комітету. Із зворушенням він підкреслив щедру жертвенність наших земляків, які на протязі 10 років ділом виявляли свою любов до рідної землі, щедро фінансуючи роботу Головного комітету. Тим чином вони виявили повне зрозуміння ваги та значення обидвох книг.

Фінансовий звіт доповнив д-р З. Стельмах, який перейняв це діловодство після виїзду Д. Сулими з Детройту. За цей час (до 1-го травня 1980) по боці прибутків вписав 2,353.95 дол., а по боці витрат 15,703.88 дол. В касі задишилося 10,824.53 дол. Він висловив сподівання, що тієї готівки вистачить на покриття остаточних розрахунків з друкарнею та доставою книг.

Іван Кефор, голова Комісії Будови Пам'ятника сот. Миколі Галієві, коротко поінформував присутніх про заходи, проблеми та закінчення будови пам'ятника сот. Миколі Галієві, кол. командантові міста Підгайці в 1918 році. Він виявив вдоволення, що підгаєчани гідно вшанували Сина Підгаєцької Землі. Цей пам'ятник на цвинтарі в Савт Бавнд Бруку довгі роки наче промовлятиме про того, кому здвигнено, й про тих, хто його вшанував. Це ще один слід праці зорганізованих підгаєчан поза межами України.

Від Контрольної комісії звітував голова д-р М. Задойний. Перевірка діловодства виявила точні записи фінансового референта і його співпрацівників як по боці прибутків, так само по боці витрат. Кожна позиція була потверджена відповідною прилогою. Він понад усе стверджує дуже ощадну господарку Головного комітету й пропонує з'їздові висловити комітетові признання за взірцеву працю. Пропозицію д-ра Задойного учасники прийняли гучними оплесками.

На протязі дев'ятьох років до Товариського суду не вплинула ні одна справа, тому окремого звіту не було.

Опісля відбулася дискусія над звітами, а відтак — вибір Головного комітету.

У дискусії над звітами забирали слово: І. Палка (Клівленд), І. Головка (Левітовн), Г. Папіж (Міннеаполіс), М. Напора (Клівленд), Я. Сена (Детройт). В загальному дискутанти висловлювали своє вдоволення з приводу появи обидвох книг і пропонували не закінчувати на цьому працю Головного комітету.

Запропоновану абсолюторію Головному комітетові д-ром М. Задойним учасники прийняли повстанням з місць і довготривалими оплесками.

Склад нового Головного комітету запропонував мґр В. Ліщинецький. Його вибрано одноголосно в такому складі: інж. Василь Колодчин — голова, Ярослав Пастушенко, Д. М. Гайва — містоголови, д-р Зеновій Стельмах — секретар, Василь Папіж — екзекутивний директор, д-р Тарас Гунчак, Володимир Кудла, мґр В. Ліщинецький, Анна Бойцун, інж. П. Саляк і Ярослав Базюк — члени. Контрольна комісія: д-р Максим Задойний — голова, Ф. Колодчин і Михайло Іваськевич. Товариський суд: інж.-арх. Аполінарій Осадца, Мирослав Кальба і о. Я. Левицький.

При кінці офіційної частини З'їзд передав Головному комітетові такі напрямні: 1. Задержати надальше організаційну структуру Комітету (Осередки на місцях); 2. Завершити всі фінансові й інші зобов'язання, пов'язані з виданням обидвох книг; 3. Продовжувати випуск „Слова Підгаєчан", як єдиного інформатора та контакту між земляками. Після вичерпання фондів його появу базувати на передплаті; 4. Розглянути можливості видання історії Підгаєччини в англійській мові. Якщо така можливість буде, зорганізувати збірку матеріялів та фондів на її видання.

Схвалення резолюцій. Закінчення ділової частини З'їзду.

Запропоновані Резолюційною комісією резолюції відчитав її секретар інж. Мирослав Кальба. З'їзд прийняв їх одноголосно.

Гучним „Ще не вмерла Україна" закінчено цю наскрізь ділову частину Другого Загального З'їзду Підгаєчан.

Святкова частина

Простора заля катедрального храму св. Покрови виповнилася земляками-підгаєчанами та їхніми прихильниками. На круглих столах красувалися червоні маки та сині волошки. Над сценою кожному впадав в очі великий клич: „Вітайте Учасники II-го Загального З'їзду Підгаєчан". Над президіяльним столом — чудотворна ікона Матері Божої в Зарваниці, прикрашена по-мистецьки вишиваним рушником, надісланим недавно з України.

Майстер церемонії — інж. Василь Колодчин відкрив святкову частину з'їзду. Провід вокально-мистецької частини перебрав Василь Папіж. Першим виступив Квартет Українських Бандуристів під мистецьким керівництвом відомого бандуриста Петра Китастого. Спершу народні, а згодом бадьорі козацькі пісні, виконані по-мистецьки, внесли до святкового настрою учасників добру дозу бадьорости.

Широковідомий та загальнолюблений письменник-гуморист Іван Керницький-Ікер із-за недуги не міг прибути на З'їзд, щоб відчитати свій твір „Близнюки". Його заступив Роман Татарський, який справді помайстерному відтворив розмову двох земляків-підгаєчан під церквою св. Юра в Ню Йорку. Присутні цю точку програми прийняли з правдивою насолодою.

Під кінець своєрідним „родзинком" для учасників був виступ дуету Дарії і Олега Хмеля з Торонто. Олег Хмель співак-соліст, тепер диригент хору „Бурлака" в Торонто, разом із своєю дружиною Дарією під фортепіяновий супровід виконали низку глибокозворушливих нових народних пісень.

Усіх виконавців програми учасники нагороджували спонтанними оплесками.

Бенкет

Започатковуючи бенкет, вступну молитву провів о. Інокентій Лотоцький, ігумен ЧСВВ, кінцеву о. Нестор Столярчук. Згодом піднесено тост та грімке „Многая літа" для тих, які завершили десятилітню працю зорганізованих підгаєчан. Після вечері господар бенкету інж. В. Колодчин представив президію та окремих гостей: М. Іваськевича, М. Кінаха, В. Наума, М. Вороновича, Г. Кучму, І. Палку — голову Місцевих комітетів; Д. Сулиму, В Кудлу, мґра В. Ліщинецького, д-ра М. Задойного, д-ра З. Стельмаха, Я. Сену, Ю. Іваськевича, інж. П. Саляка, Я. Пастушенка — членів Головного комітету; Д. М. Гайву (Англія) і Б. Бориса (Мехіко) — представників гостей інших країн; проф. д-ра Т. Гунчака — головного редактора збірника і В. Папіжа — редактора фотоальбому. Згадані в більшості засіли за президіяльний стіл зі своїми дружинами. Представивши голову Метрополітального Відділу

(Закінчення на стор. 4)

Кінець, кінець... шкільного року українознавства в Чікаго

АБСОЛЬВЕНТИ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКР. ПРАВОСЛАВНОГО КАТЕДР. СОБОРУ
СВ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА
ЧІКАГО 1980

Після п'яти днів в народній школі в п'ятницю увечорі та в суботу діти переважно відпочивають, розважаються або гуляють. Не так є з дітьми, батьки яких дбають про українське виховання своїх дітей. Ці діти, як не впродовж тижня, то в п'ятниці вечорами мають найбільш праці. Вони готуються і роблять домашнє завдання школи українознавства. Залежно від віку, приготовляються до двох, трьох, п'яти чи шести предметів.

Це навчання, ця праця дітей кожної суботи шкільного року триває впродовж десяти або й більше років. Крім возіння до школи українознавства батьки возять дітей також і на сходини організацій молоді, самодіяльних мистецьких гуртків чи на зайняття, як спорт чи лекції музики. Яка ж то велика радість дітям і батькам, коли дитина успішно закінчує школу українознавства — здає матуру та ще одержує грамоту відмінника.

Закінчення шкільного року в Школі українознавства при православному соборі св. Володимира в Чікаго цього року відбулося 7-го червня. Закінчили 10-річну програму шістнадцять учнів, здали матуру п'ятнадцять, а саме: Ігор Андрушко, Роман Андрушко, Наталка Бандура, Людмила Ванжула, Орина Грушецька, Світлана Кочман, Наталка Осійчук, Ігор Прокіп, Марійка Ріверон, Оленка Ріверон, Леся Смоляк, Ірина Соколовська, Ліза Трутовська, Наталка Яресько та Неля Яскевич.

Впродовж десяти років цю клясу всі учителі оцінювали як одну з найкращих, найбільш живих і здібних. У такій клясі неприготовлений учитель не дав би собі ради, тому що учні не тільки завжди були приготовлені, але й додатково працювали над собою. Немає дива, що з п'ятнадцяти учнів сім здали матуру з відзначенням. Ось вони:

Наталка Яресько: у народній школі була „веледикторієн", грає в оркестрі та є членом Ради студентів школи. Вона — голова Православної Ліги Молоді при парафії св. Андрія, співає в церковному хорі та бере лекції гри на бандурі й клярнеті. Наталка хоче бути правником.

Світлана Кочман: у народній школі була активна в клюбі фільму, дописує до шкільної газети та є членом „Інтернаціональної Амнестії." Вона любить музику, відбиванку, китайську їжу і звірят. Світлана є активною пластункою, бере участь в українських самодіяльних гуртках. Її бажанням є закінчити журналістичний факультет.

Людмила Ванжула: „Я хочу бути фізичним терапевтом. Мені любо бачити людей, які після тяжкої недуги з допомогою фізичної терапії можуть знову продовжувати нормальне життя."

Наталка Бандура: вона — відмінниця в народній школі, активна пластунка та бере участь в самодіяльних гуртках. Вона любить музику, театр, спорт, любить писати вірші, подорожувати, їздити верхи та боротьбу — „карате". Наталка відвідує школу „Лейн Технікал" (колись це була хлоп'яча школа), „а як виросту — каже вона — хочу бути психіятром."

Марійка Ріверон: „Сьогодні ми живемо в надто модерному і складному світі, де людські вартості загубилися..." — так вона твердить. Марійка любить читати книжки про гарне минуле, співає в церковному хорі собору св. Володимира. Бажання її — стати інженером електроніки.

Орина Грушецька: „Я маю багато зацікавлень. Люблю малювати, танцювати, співати, писати вірші, грати на сцені і сміятися..." Орина — активна пластунка та бере участь в українських гуртках. Вона хоче бути артисткою.

Ірина Соколовська: вона — активний член СУМА, належить до самодіяльних гуртків і співає в церковному хорі собору св. Володимира. Вона ще не вирішила, чи бути інженером, чи учителькою.

„Прийшов кінець школи українознавства, але я не думаю, що ми втратимо зв'язок між собою, бо нас єднає українська мова, українська Церква та українські організації. Ми належимо до СУМА, Пласту та ОДУМ-у — це нас також єднає.— Так говорила Ірина у своєму прощальному слові кляси.— Звертаюся до всіх матуристів. Пам'ятайте, що ця школа українознавства зробила нас амбасадорами нашого поневоленого народу. Нашим обов'язком є пропагувати добре ім'я українського народу та його прагнення до незалежности... Від усієї кляси всім учителям складаю сердечне спасибі за їхню відданість у вихованні українських дітей."

Це були відмінники — матури 1980 року. Чи ви помітили, що відмінниками були самі дівчата? І хто казав, що жіночий рід є слабшим родом?

Останній день школи розпочався молебнем, що його відправив настоятель парафії, духовний опікун школи о. Федір Білецький. Зроблено спільну фотографію і переведено програму закінчення шкільного року. У програмі були деклямації та мистецькі виступи учнів, промови, привіти й кілька слів прощання.

Між гостинними привітами пані Гром'як від Золотого Хреста подарувала школі книжку Докії Гуменної „Минуле пливе в прийдешнє". Головний радний УНСоюзу Михайло Сорока вручив чек на 25 дол. кожному матуристові-відмінникові.

Директор школи Олександра Дяченко-Кочман подякувала за гарну співпрацю учителям, батьківському комітетові, жінкам шкільного буфету, парафіяльному урядові, отцеві Білецькому та всім присутнім гостям. Директорка Кочман у співпраці з учителями за останніх п'ять років увела багато інновацій у школі. Її заслугою є високий рівень навчання у школі.

Після програми всі учні дістали свої свідоцтва. Як звичайно, видно було радісні обличчя учнів, часом видно було і сльозинку. Де-не-де лунав радісний вереск учнів несподівано доброї оцінки. Ну що, як працювали, такі й оцінки дістали.

А тепер всім учням, батькам і учителям належиться відпочинок і вакації — всі заслужили на це.

Ол. Пошиваник

Відбувся III крайовий з'їзд...

(Закінчення зі стор. 1)

ної Ради КУК. Від господарів з'їзду в Едмонтоні привітання передав проф. Григор Порохівник, голова місцевої Ради.

В часі з'їзду працювало чотири комісії: верифікаційна, номінаційна, резолюційна і статутова.

Звітову доповідь дав д-р М. Марунчак, голова КР. Праця проходила в двох секторах, зовнішньої репрезентації та співпраці з провінційними й місцевими осередками. Крайова Рада начислювала понад 12 осередків різного організаційного оформлення. В основному Крайову Раду творять Ради, які складаються з різних національних організацій. Ядром праці були такі організації, як БУК, ЛУКЖ, ЛВУ, УНО, ОЖ ЛВУ, а з молодечих організацій — Спілка Української Молоді (СУМ), Пласт та УКЮ.

Канада була репрезентована на мирянських з'їздах і з'їздах УПСО в Ню Йорку, Філядельфії, Лондоні (Англія). Міжконтинентальний зв'язок вдержується листовно, Інформаційним Бюлетенем КР та з'їздами. Цінним виданням КР є журнал „Патріярхат"; підготовано до друку нове видання про дію Слуги Божого Андрея в роках 1920-1923, коли Ієрарх об'їждав Европейський та Американський континенти, несучи своєю візитацією УКЦеркви допомогу загально-українській визвольній справі.

Звіт голови КР доповнили: секретар інж. А. Добрянський та касир Степан Ямнюк, який підкреслив, що фінансова дисципліна осередків у звітовому періоді була значно краща, як це було раніше.

Після запитань та короткої дискусії над звітами речник Контрольної комісії мгр Богдан Климовський поставив внесок на абсолюторію звітуючій Крайовій Раді, що заля схвалила одноголосно.

Були також інформативні звіти з осередків. Звітували голови — Ванкувер, Л. Ковальчук; Саскатун, Яр. Сиваник; Вінніпег, сот. Паньків; Монтреаль, Кость Келебай; та інші. Голова ТПП з Гамілтону мгр П. Копачівський надіслав звіт на письмі. З Тандер Бей передала привіт і звіт Оля Ганкевич. Звіти з осередків доповняли звіти президії КР.

В пополудневій сесії з'їзду були три доповіді: мгр Г. Якимечко говорив про мирянські організації та патріярхальний рух, мгр Б. Климовський з'ясовував ситуацію в УКЦеркві після Надзвичайного Синоду, д-р Ю. Пелех подав інформацію про працю Святої Софії в Канаді. Доповіді дали субстракт для панелю, в якому брали участь: Анна Марія Баран (Саскатун), Лев Ковальчук (Ванкувер), Зенон Круцько (Вінніпеґ) і о. Ярослав Федуник (Едмонтон). Участь, а радше приявність Кир Ізидора в часі цієї частини з'їзду допомогла в дискусії. Владика говорив, що Надзвичайний Синод мав повну вільну руку рішення, зглядно вибору. Святіший Отець дав апробату першому кандидатові Надзвичайного Синоду. В майбутньому УКЦерквою керуватимуть синоди Ієрархії і майбутнє Церкви залежить від настанови цієї Ієрархії.

Звіти комісій і їх пропозиції були прийняті одноголосно, як і одноголосно ухвалено переслати привітання від з'їзду Патріярхові Йосифові.

Вибір Крайової Ради був дещо ускладнений тим, що Торонтонська Рада, яка на Другому з'їзді зобов'язалася перейняти провід КР на Третьому з'їзді, оправдувалася своїми новими суспільними обтяженнями, бо централі БУК, ЛУКЖ та УКЮ в цьому році на XIII конгресі українців католиків перейшли до Торонто. Знову Вінніпеґський провід уважав, що після 12 років керівництва рухом пора покликати до проводу нових людей. Після довшої дискусії Едмонтонська Рада вирішила взяти провід КР у свої руки. Головою КР обрано одноголосно ред. Михайла Хом'яка, який вже раніше працював на посту голови Едмонтонської Ради.

Нововибраний голова виголосив коротке слово, закликаючи делегатів і гостей з'їзду до дальшої посиленої праці для добра УКЦеркви та її повного патріярхального вивершення.

Під кінець з'їзду д-р Михайло Марунчак зложив Едмонтонській Раді на руки її голови мгра Гр. Порохівника дружню подяку за взірцеве влаштування матеріяльної сторінки з'їзду, включно із тим, що поважна кількість делегатів отримала безплатні нічліги серед членів Едмонтонської Ради. Він також подякував представникові УПСО ред. Романові Данилевичеві та Владиці Нілеві і Владиці Ізидорові за їхні молитви, та поради.

Спільною молитвою, яку провів о. митрат С. Іжик, закінчено цей з'їзд. До успішности з'їзду значно причинилася передз'їздова нарада попереднього дня Президії КР з представниками Едмонтонської Ради й делегатами, які прибули на з'їзд увечорі. Господарем цієї зустрічі був голова Едмонтонської Ради Григор Порохівник, а від імени кооператорів і Кредитової Спілки привітав приявних С. Кобилко, який після нарад погостив приявних перекускою.

Користаючи з нагоди, що в тому часі в приміщеннях готелю Мекдоналд відбувався Всеканадський католицький конгрес, голова КР д-р М. Марунчак мав нагоду скласти привітання Централі Українців Католиків Канади при відкритті конгресу 27-го червня увечорі, як також окремо висловити Лізі Українських Католицьких Жінок признання за їх чисельну участь в патріярхальному русі та побажати їм добрих успіхів у конгресових нарадах при відкритті їхнього конгресу 28-го червня. На запрошення Владики Ніля голова КР мав теж нагоду зустрітися з усіма Владиками УКЦеркви Канади.

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — В неділю, 17-го серпня ц.р., тут на виховно-відпочинковій Оселі Українського Народного Союзу Союзівці відбудеться вже традиційний День Союзянки, що його влаштовує Окружна Управа Союзу Українок Америки (СУА). Організатори заповідають цікаву і різноманітну програму. Зацікавлених транспортом просять зголошуватись до імпрезової референтки М. Баран у вечірніх годинах на число телефону: (212) 927-8776. Автобус відійде з-під Домівки СУА при 108 2-га евеню о год. 8-ій рано, повертається о год. 6-ій вечора; кошти подорожі 12 долярів.

ТРАДИЦІЙНИЙ ПРАЗНИК В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н.Й. — Українська католицька парафія інформує, що з нагоди св. Володимира Великого парохію відвідає 3-го серпня ц.р., Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської архиєпархії і візьме участь у Божественній Службі Божій о год. 9:30 рано. Традиційний празник св. Володимира Великого відбудеться 10-го серпня. Служба Божа о год. 10:30 рано, а після того — пікнік на великій площі Оселі УБСоюзу „Верховина" з мистецькою і розваговою програмою.

Терор...

(Закінчення зі стор. 1)

ній заступник шефа генерального штабу іранських збройних сил Гусганг Гатам і колишній керівний старшина імперської охорони шаха Кіомарс Раджабіян.

В міжчасі ісламські революційні суди проготовляють розправи проти інших обвинувачених серед яких є також військові старшини включно з генералами, колишні урядовці, представники інтелігенції та купці. Група ісламських фанатиків, яка тримає в ув'язненні американських закладників, переводить голосну аґітацію за судом над закладниками. А тому, що закладники це персонал американської амбасади, то поодиноким з них пришивають співпрацю з Сі-Ай-Ей. Теперішні володарі Ірану і їхні низові співробітники зовсім не беруть до уваги того, що в кожній амбасаді є урядовці різних ділянок державної служби й кожен з них має виконувати завдання тієї ділянки.

В 40 ДЕНЬ СМЕРТИ нашого незабутнього ДРУГА

бл. п.

Д-ра СЕРГІЯ КРОТЮКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в СУБОТУ, 26-го ЛИПНЯ 1980 р. в год. 6:30 веч. в українській правос. церкві св. Михаїла в Міннеаполіс, Мінн.

Просимо всіх Знайомих і Друзів прийти і помолитися за спокій його душі

32 ВІДДІЛ ОДВУ

В 40 ДЕНЬ ВІД ДНЯ СМЕРТИ

бл. п.

Д-ра БОГДАНА КАРАНОВИЧА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

з ПАНАХИДОЮ

в четвер 17-го липня 1980 р. о год. 8-ій рано в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В НЮАРКУ, Н.Дж.

РОДИНА

В глибокому смутку ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в суботу, 28-го червня 1980 року по короткій недузі відійшов у Вічність наш Дорогий Муж, Батько і Брат на 76-му році життя

сл. п.

Д-р СТЕПАН ШЛАПАК

кол. адвокат у Станиславові, оборонець членів ОУН в процесі Перацького і багатьох інших політичних процесах.

Скромні похоронні відправи відбулися в церквах св. Николая і св. Покрови в Торонті 1-го липня 1980 р.

Вічна Йому Пам'ять!

дружина — ІЗИДОРА
дочка — ДАРІЯ
сестри — МАРІЯ, ГАЛЯ й ІВАНКА в Польщі
Ближча і дальша родина в Канаді й Америці

•

Тих, що бажають вшанувати пам'ять Покійного, родина просить складати пожертви на УВУ, НТШ

З глибоким жалем сповіщаємо, що 1-го липня ц.р. по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Св. Тайни, відійшла у Вічність на 88 році життя наша незаступна МАТИ, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ БАЛЕЙ

із Саянів, уроджена на Холмщині

Похорон відбувся в суботу 5-го липня 1980 р. на цвинтарі Форест Лавн у Норт Голливуд.

Отцеві мітратові Степанові Голутякові, диригентові хору п. Григорові Голутякові, хористам, інж. Леонідові Романюкові за його зворушливе слово і всім тим, що своєю участю в жалобних Богослуженнях і обрядах виявили нам своє співчуття і допомогу, сердечно дякуємо.

син — ПЕТРО
дочка — ВАЛЯ
зять — МИКОЛА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, Друзями і всією українською спільнотою, що по тяжкій і довгій недузі, відійшов у Вічність у Кравн Пойнт, Інд., дня 13 липня 1980 р.наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО І СИН

бл. п.

Д-р мед. АНАТОЛІЙ ЛИТВАКІВСЬКИЙ

проживши 58 р.

ПАНАХИДА — у вівторок, 15-го липня 1980 р. о год. 8-ій вечора в пох. завед. Музика і Син, в Чікаґо, Ілл.

ПОХОРОН — в середу, 16-го липня о год. 9-ій рано в катедрі св. Володимира в Чікаґо, Ілл.

Тіло Покійного буде похоронене в четвер, 17-го липня перед полуднем на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

ГАЛИНА — дружина
НАТАЛКА — донька
МАРКО — син
Панімаматка НАТАЛІЯ — МАТИ

Відбувся курс малювання української кераміки

Чікаго, (Таня Шумська). — У днях від 23-го до 28-го червня ц.р. відбувся в Чікаго під керівництвом майстра кераміки Михайла Гуміняка курс малювання української кераміки. На ранніх лекціях учасники курсу познайомилися з історією та теоретичними аспектами української кераміки. М. Гуменяк присвячував увагу різним мотивам — гуцульським, київським, полтавським, трипільським, зосереджуючись теж на петриківському розписі. Пополудневі години були присвячені малюванню. Учасники курсу малювали вази, тарілки, плесканки тощо. Основною метою курсу було підготовити учасників до поширювання цієї галузі українського народного мистецтва між молоддю. Курсанти мали нагоду оглянути багату збірку експонатів Гуміняка, які він власноручно виконав. Для ілюстрації теоретичних викладів Гуміняк послуговувався своєю недавно виданою книжкою „Українська кераміка", незвичайно цікавою своїми узорами.

В ТАЇЛЯНДІ ВИБУХЛИ збройні зудари між двома таборами повстанців із Камбоджі. Одні з них підтримують колишнього комуністичного лідера, тепер командира партизанських відділів Поль Пота, другі належать до правих угруповань. У висліді зударів убито понад 30 людей, а понад сотню важко поранено. Обидві сторони, крім ручної пальної зброї, вживали мінометі і полеві гармати.

ЦІЛА ДРУЖИНА АФГАНСЬКИХ змагунів на чолі з капітаном дружини Наяфом Алі покинула таємно Кабуль перед вилітом до Москви і перебилася при помочі національних партизан до Пакістану. Тут вони зустрілися із західними журналістами, яким потвердили інформацію про зростаючий опір російським військам в Афганістані та про жорстокі розправи росіян із населенням, навіть з дітьми. Змагуни, серед яких були кандидати на олімпійські медалі, розказали, як комуністичні пропагандисти індоктринували їх, щоб у зустрічах на Олімпіяді поширювати вістки про загальне заспокоєння в Афганістані та твердити, що „тільки незначні групки бандитів" виступають проти совєтських військ.

СТУДІЇ МІЖНАРОДНОЇ Організації для господарської співпраці і розвитку в Парижі показують, що найбільші в світі, поза СССР, господарські системи Японії і Західньої Німеччини дають собі раду з підвишкою цін на нафтову ропу. Господарка ЗСА виявляє спадок продуктивности не з причини подоріжіння цін на ропу, а з огляду на руйнуючі наслідки інфляції. Згадана організація стверджує, що не існує альтернативи в тій ситуації, яка могла б з успіхом заступити застосовувану тепер методу щільної контролі монетарної і фіскальної політики західних промислових держав.

КАНЦЛЕР БРИТАНСЬКОГО СКАРБУ Джофрі Гав заявив у парляменті, що інфляція у Великій Британії, яка є 21,9 відсотка, впаде осінню ц.р. до 16,5 відсотка. Одначе піднесеться безробіття, бо британський експорт не в силі витримувати своїми цінами конкуренцію із продуктами інших країн. Передбачена господарська стагнація, як переходове явище антиінфляційної політики уряду Маргарети Тачер, викликала величезний зріст банкротств. У відміну від попередніх рецесій в Англії цим разом банкротують і ліквідуються не лише менші, але й більші компанії. Дан і Бредстріт, відома дослідча господарська компанія у світі, подає, що в першій половині 1980 року ліквідація підприємств зросла в Англії на 43 відсотки в порівнянні з 1979 роком. Цілий ряд господарських експертів в Англії і за кордоном висловлює побоювання, що обмеження уряду можуть довести до катострофи англійської господарки. Одначе керівники господарських ресортів уряду на чолі з прем'єром обстоюють думку, що тільки рішуче й неуступчиве переведення намічених обмежень може вилікувати захитану господарську систему.

ВСТУПИВШИ ОСТАТОЧНО на шлях творення спільних китайсько-закордонних виробничих підприємств, КНР заключає щораз нові договори по цій лінії. Останнім є зі швайцарською спілкою Шіндлер, яка продукує високоякісні елевейтори. Продукція нової фірми має в короткому часі задоволити не лише потреби китайського ринку, але й експортувати вироби й інсталювати елевейтори в інших азійських країнах.

Лицар Волі

(Закінчення зі ст 2-ої)

розстріли, панування терору і страху... Кінець цьому жахові у час проходу гітлерівської армії. Та відрадним дням коротке життя. Нові завойовники є такими ж варварами народовбивцями, як і московські комуністи. Проти них треба боротися, бо вони нищать будь-які самостійницькі прояви. Вояки УПА б'ються з німецькими військовими частинами, а в одному такому бою ранять Рогатина і він примушений лікуватися в партизанській лікарні. Тим часом німецькі варвари переслідують і нищать населення усієї України...

Наближається фронт, відступає німецька армія, а з нею втікають люди різного віку — надіються, що десь „на край світу" не сягне їх рука большевицьких народовбивців...

Упістам залишається одна мета: воювати зі завойовниками без огляду на те, якої вони масти . Вони б'ються з усіма тими, які зазіхають на волю України, на її самобутність.

— Друзі! Вставати! Пора в похід! До своїх! — наказує Рогатин. Війна ще на закінчилася. „Ідея оборони індивідуальної й національної свободи батьківщини й водночас всього людства така велична, така достойна , що її повинні підтримувати всі народи.

Монголія — новий терен...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ську молодь як обслуговувати готелі й ресторани. Румунія збудувала новий цирк, в якому виступають совєтські циркові групи.

Монголія це властиво... Росія

Президент Монголії і перший секретар Комуністичної партії — це Юмшагін Цеденбаль, який є одружений з росіянкою, та який виголошує свої промови російською мовою. Величезні мармурові пам'ятники в Улян Баторі присвячено совєтській армії, а головний пресовий орган називається „Правдою", з матеріялом перекладеним із московської „Правди".

Монголія експортує майже всі свої сирівці — мінерали і м'ясо до СССР, й імпортує споживчі товари, тканину і електричні вироби з Чехо-Словаччини. Монголи приглядаються програмам російського телебачення в совєтських книгарнях, російська мова, між іншим, є другою мовою країни і монгольська азбука є тепер писана кирилицею, а не монгольською абеткою.

Монголія, що її китайці вже давно почали називати „російською колонією" — це на ділі така країна, де Москва експлуатує всі багатства тієї країни в заміну за деякі імпортовані товари з СССР і сателітів і в якій розпаношилась нещадна й безоглядна русифікація монгольського народу.

Недавно Олександер Солженіцин у своїм запальному патосі й обороні російського народу, писав, що для російського народу колоніялізм і імперіялізм — це... „чужі поняття".

Події у Монголії безумовно... потверджують слова Солженіцина. Бож усі ці безправ'я, що їх чинить Москва у тій країні — це місія „миролюбства" та щирого серця „старшого брата".

II Загальний З'їзд...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

УККА — д-ра А. Жуковського з дружиною та обидвох священиків — о. І. Лотоцького та о. Н. Столярчука, В. Колодчин представив і запросив до слова сеньйора підгаєчан, колишнього посла до Варшавського сойму д-ра Олексу Яворського з Торонто. Повстанням з місць і довготривалою овацією учасники прийняли того заслуженого сина Підгаєцької землі. Не зважаючи на похилий вік та підірване здоров'я, посол говорив бадьоро. У промові він вказав на вклад підгаєчан в українську культуру, а зокрема в боротьбу за українську державу. Ця боротьба зродила героїв і борців за належні права України. У сучасній дійсності в Україні їхні імена та дії пропали б із пам'яті народу, та Головний комітет їх зібрав, поклав на папір і тим увіковічнив у виданих книгах. Тим чином не тільки вказано на великий вклад підгаєчан у національну скарбницю українського народу, але збережено цінний матеріял для майбутнього історика України. Ці книги — це гордість усіх підгаєчан.

Д-р З. Стельмах відчитав письмові привіти. Повставши, учасники вислухали благословення з'їздові Блаженнішого Отця Йосифа Патріярха Української Помісної Католицької Церкви. Патрон комітету Владика Ізидор єпископ Торонто, а теж генеральний губернатор Канади Едвард Р. Шраєр у своїх привітах висловлювали жаль, що не могли бути учасниками з'їзду. Відтак відчитано привіти від Централі УККА — Ню Йорк; д-р С. Я. Кальба, екзекутивний директор від Централі КУК у Вінніпегу; телеграму від земляків в Австралії, НТШ — КРДіП, Головної Ради Представників Регіональних Комітетів у Філядельфії, Українського Бібліотечного Т-ва у Ню Йорку, Земляцького Об'єднання „Тернопільщина" у Філядельфії, Комітету „Бережанська Земля", Земляків-Підгаєчан в Едмонтоні, ред. І. Дурбака. Із-за недостачі часу д-р З. Стельмах в дальшому ході відчитав список тих земляків, що надіслали привіти з Німеччини, Англії, Франції, Канади і ЗСА. Привіт від місцевої громади склав її репрезентант д-р Антін Жуковський, голова Метрополітального Відділу УККА в Детройті.

Відзначення Будівничих Видавничого Фонду

А відтак настав той момент, на який очікували земляки біля десять років. Вони схвильовано очікували на цю хвилину, коли їм вручать книги, що їх естетично виконала друкарня „Київ" в Торонто. Перед врученням д-р О. Яворський забрав коротке слово і в імені Другого Загального З'їзду Підгаєчан вручив грамоти заслуги за віддану працю голові інж. Василеві Колодчинові та екзекутивному директорові Василеві Папіжові. Для обидвох нагороджених це була цілковита несподіванка і тому вони це прийняли із глибоким зворушенням.

Першим відзначено фундатора Видавничого Фонду Михайла Іваськевича (Міннеаполіс), який склав 1,150 дол., згодом меценатів, які склали 500 і більше дол.: Комітет Підгаєчан у Детройті, В. Кудла (Емерстбург), мгр В. Ліщинецький (Клівленд) і наймолодші, бо вже стали „підгаєчанами" на з'їзді, а це Ореста Тиха-Яримович з мужем Юрієм (Чікаго). Інші фундатори і меценати були відсутні. Згодом вручено Грамоти Признання і Подяки та обидві книги 52-ом добродіям (усіх є 168), а потім всім учасникам. Це була справді зворушлива сцена. Одні, одержавши книги, набожно їх цілували, інші рясно прослезилися, а ще інші пригортали їх до своїх грудей, як справжню цінність. Це бо „книги битія" рідної землі і Тих, хто трудився і боровся за неї і поляг в нерівній боротьбі.

Підгаєцькі вечерниці

Опісля довшу хвилю приграла професійна оркестра С. Колтика, поки земляки, відірвавшись від книг, почали танцювати. І так усі забавлялись до 1-ої год. вночі. Щойно тепер багато земляків зустрічалися, взаємно себе пізнавали, милувалися довгоочікуваною зустріччю, а прощаючись, себе взаємно запитували:

— А коли побачимося знову? І чи взагалі побачимося?

— Так, — відповідали оптимісти, — побачимося невдовзі на звільненій від окупанта рідній Підгаєцькій Землі!

— Дай Боже!

Цілість з'їзду була справді добре зорганізована. У тому заслуга не тільки членів Головного комітету в Детройті та їхніх дружин, але цілої низки тих земляків і прихильників, які віддано працювали для нього, а саме: Марії і Ярослава Базюків, Любомира Татуха, Мирона Вороновича, Филимона Фурди, Ярослава Легкого, Ярослава Стеткевича і багатьох інших.

Виставка творів Яра Плав'юка в Едмонтоні

Між виставками творів українських мистців, що їх впродовж років влаштовує в Едмонтоні Софія Скрипник, в днях 25-26-27 квітня ц.р. відбувалася дуже цікава виставка малярських картин Яра Плав'юка з Чікаго. Мистець виставив 34 твори, в більшості олійні та кілька акриліків, які сильною експресією, динамікою, зокрема повінню кольорів, зворушили численних глядачів.

Яро Плав'юк народився 1918 року в Кутах, на Гуцульщині, в особливо чарівному закутку, серед буйної природи, наповненої вщерть багатими кольорами, що їх змалку увібрав у свою душу. Плав'юк близький земляк Т.Вирсти, народженого у Вижниці на Буковині, що з Кутами її розділяє тільки Черемош. Тому мабуть і твори обох мистців насичені багатим кольоритом. Обидва вони належать до тієї самої генерації українців мистців, хоча кожний з них пішов іншим шляхом, коли йдеться про стильовий підхід і про самобутність мистецької мови.

Яро Плав'юк формував свій талант в таргічній добі; коли, будучи юнаком, мусів опустити рідні й чарівні околиці та мандрувати на Захід перед наступом московсько-большевицьких полчищ. Навіть не встиг закінчити середню освіту й довершив її на скитальщині.

Малярство, що його мав Плав'юк у своїй крові, студіював у Ляйпцігу, Німеччина, потім в Інсбруку, Австрія, вкінці переїхав до Америки й остаточно закінчив свої студії в Академії Мистецтв у Чікаго в 1959 році.

З метою поширення мистецького світогляду Яро Плав'юк поїхав до Парижу, доповнював свої студії впродовж року та влаштував індивідуальну виставку своїх творів. Французька критика, зокрема Кльод Поле, стрінули його твори з особливою прихильністю, звертаючи увагу на багатий кольорит.

Повернувшись до Чікаго, Яро Плав'юк працював спочатку на хліб насущний як рисівник машин в компанії, використовував для малярства уламки вільного часу, але згодом віддався повністю творчій праці, зокрема сконцентрувався на пейзажі. Він брав участь у виставках в Чікаго, в Ню Йорку, Клівленді, Філядельфії тощо, а в листопаді 1979 року відбулася індивідуальна виставка його малярських творів у галерії КУМФ у Торонто, що пройшла з великими успіхами й мала численних глядачів.

На терені західної Канади, зокрема в Едмонтоні, твори Яра Плав'юка досі не були відомі, тому на згаданій виставці вони викликали особливе зацікавлення в глядачів. Пересічного глядача, навіть фахівця, вразила на перший погляд багата кольористична симфонія в творах мистця, вібрація кольорів, гармонія й мелодійність.

На перший погляд пейзажі Я.Плав'юка робили враження рівновартісних під мистецьким аспектом, проте уважливий глядач зумов відрізнити між ними кільканадцять найвартісніших, що справляли сильне враження, передачею стихії природи, надзвичайною гармонією кольорів, особливим настроєм, динамізмом і малярським розмахом.

Найвірніше характеризують Плав'юка — чистого маляра, такі пейзажі: „Ставок заснув" у холодних кольорах і милих тонах; „Осінь", позначена особливим настроєм; „Перший сніг" — картина вартісна своїми світлотіневими контрастами, в подібному дусі „Нетрі", а „Мертва природа" виразно характеризує технічний бік виконання.

У пейзажі „Ісляндія" Плав'юк виявився всеціло як подивугидний кольорист і майстер контрастів, зокрема винятковою відвагою у розв'язані малярських проблем. Це найбільш динамічна картина з-поміж всіх творів Плав'юка на цій же виставці.

Особливими ефектами-контрастами в кольорах і світлотіні відзначаються картини „Повінь" і „В затоці", що в них мистець передав якнайвірніше боротьбу стихій природи, спеціяльно багата кольорами „Діброва" й надзвичайно зворушила „Полонинина" в Карпатах, що її мистець відтворив з пам'яти, вкладаючи велику любов до рідних околиць і зумів ту любов передати глядачам.

Не менш вартісна „Буря", позначена сильною динамічністю, як теж інші пейзажі, соняшники й квіти мають мистецькі вальори, зокрема під кольористичним аспектом і передачею відповідних вражень.

Кілька абстрактів, виконаних акриліком, — це вірніше напів-абстракти, вони бо наскрізь сюжетні й виправдовують себе кольористичною симфонією.

Яро Плав'юк говорить до нас кольорами, отже він маляр у повному значенні цього слова. Розглядаючи його твори, маємо враження, що він думає тільки кольористичними категоріями. Лінії в творах Плав'юка зовсім не помітні, вони ніби десь криються, як необхідність, ніби не існують взагалі.

Мистець свої твори виконує широкими мазками, переважно шпахлею, в деяких місцях вживає пензля технікою дивізіонізму (крапками), що нагадує техніку французького пост-імпресіоніста П'єра Боннара, чи нашого славетного Северина Борачка, хоча кольорит Борачка надзвичайно субтельний, а в Плав'юка сильно насичений, майже чистий.

Взагалі Яро Плав'юк вживає чистих кольорів у олійних творах і акриліках, а фарби накладає дуже щедро, як і пристало маляреві. Мистець сконцентрувався переусім у пейзажі, він вміє добре підійти до природи з композиційного боку, чуттєвого, зокрема кольористичного.

Загально твори Яра Плав'юка можна зарахувати до стилю неоімпресіонізму, що його він засвоїв у німецьких школах, проте він намагається промовляти у своїх творах самобутньою мовою, за яку змагається кожен мистець. В творах Плав'юка виразно пробивається тонка мистецька культура, а це одна з найважливіших прикмет мистця в його дальшому розвитку.

Яро Плав'юк як людина надзвичайно скромний, ніяк не любить самореклями й тримається в тіні. Без сумніву, — це дуже гарна прикмета, проте, якщо ця скромність пересадна, вона шкодить мистцеві, коли мова йдеться про популяризування його творів. Може й тому наш мистець виявив себе досить пізно. Таких явищ в історії нашого мистецтва стрічаємо, на жаль, багато.

Все ж, розглянувши уважно твори Яра Плав'юка, зокрема його пейзажі на виставці в Едмонтоні, можна заявити, що при дальшій невпинній праці над собою мистець матиме в майбутньому ще більші успіхи як маляр-кольорист.

При цьому слід відмітити, що Софія Скрипник пильно дбає про високий мистецький рівень виставок , що їх організовує впродовж років

Вона влаштовує тільки виставки творів визначніших мистців.

Іван Кейван

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА
19 ЛИПНЯ 1980 Р.

Байон, Н. Дж. Відд. 281 повідомляє, що Надзвичайні Збори Т-ва з уваги на вибір нового секретаря Відділу в суботу, 19-го липня о год. 5-ій по пол. в УНДомі 280 авеню „А". Просимо всіх членів прибути.

УПРАВА

НЕДІЛЯ
20 ЛИПНЯ 1980 Р.

Рочестер, Н. Й. Піврічні Збори Б-ва св. Йосафата Відд. 217 о год. 2-ій по пол. в кафетерії школи св. Йосафата з таким порядком: відкриття, відчитання протоколу, звіти фін. хорих, як рівнож піврічна контроля касових книг і збирання вкладок.
Теодор Шевчук — предс., Ст. Васьків заст., Теодор Кубарич — фін. секр., Ст. Мартинюк — кас., Дмитро Марголич, Марта Пристай, і Анна Васьків — Контрольна Комісія, Дмитро Пристай — рекорд. секретар.

НЕДІЛЯ
20 ЛИПНЯ 1980 Р.

Кліфтон, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Тараса Шевченка Відд. 64 відбудуться в неділю, 20-го липня в приміщенні церкви св. Марії при Вашінгтон вул у Кліфтоні о год. 1-3 по полудні. Просимо всіх членів прийти і вплатити свої вкладки та забрати дивідендові чеки.

УПРАВА

НЕДІЛЯ
20 ЛИПНЯ 1980 Р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відділу УНСоюзу відбудуться в неділю, 20-го липня, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо всіх членів взяти участь. Вже є чеки (дивіденди), які просимо відібрати на зборах. Чеки треба відібрати на протязі 3-ох місяців до 1-го жовтня 1980 р. після 1-го всі чеки будуть відіслані до Головної Канцелярії.

В. Марущак, рекорд. секр.